

מסורת הש"ס

(א) ועיניו כגל... (ב) עיניו כגל... (ג) עיניו כגל... (ד) עיניו כגל... (ה) עיניו כגל... (ו) עיניו כגל... (ז) עיניו כגל... (ח) עיניו כגל...

תורה אור השלם
1 קום התהליך בארץ
לארצה ולקחה כי לך
אתננה: בראשית יג א

גליון הש"ס
גמרא מ"ח ד"ר אליעזר ע"י
כפפת דרכי דרך האחרים
דרכו א':

הגהות הב"ח
(א) גמרא משום דכך יהיה
אמר רב דאמר דר יהודה
אמר רב מנחם שהחזיקו:

מוסף רש"י
קרובה לזה. לעינות
היושבות סמוך לחמוץ זה,
ורחוקה לזה. לאותן
הסמוך לזה האמר שיהיו
לימין להקוף כל סביבות
השדה, וכשהיה צלמטע
השדה לא היה מקפיד על
ק"י (ב"ק כח). רבים שבררו
דרך לעצמם. שדה חמט,
מה שבררו ברור. ואולי
רש"י לנדרים (נדרין כד).
שאברה להן דרך באותה
שדה. ויהיה להן דרך
בו ואולי שדה זו שבת
או צדמונה ונכרו וכו'.

מוסף תוספות
א. ואם איתא היכי לא
מזכיר הא דר' גידל
ודרבה בר ר' הונא
לאשמועינן דהאי תירוצא
לרבה בר ר' הונא
הוא. י"ט. ב. ומה לא
אמרה ר' אליעזר או
לא אמרה. שם. ועיין
ר"ן. ג. [ד]במתינתין לא
אברה להן דרך. למען.
ד. [ה] ומה בהלכות
דרך תלמוד ואע"כ דלא
עדי מעשה בדרך הקרקע
וכדאמרינן בפ' חזקת. שם.
ה. כיון דריחיה. שם.

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

ק.

עין משפט
נר מצוה

עא א ב מ"י פ"א מהל'
מכירה ה"ל ג' סמ
עשין פנ וטע"ט מ"מ ס'
קנז ספ"ק ז'
ע"ב ג ד מ"י ט"ז ה'
ופנז ט"ז טע"ט ט'
וג"י שניה שהיה הרש"ס:
פ ה ו ז ו מ"י פ"א מהל'
מכירה הלכ"ט ט סמ
עשין פנ וטע"ט מ"מ ס'
ד"ו ספ"ק ז':

רבינו גרשום

לזה דרך מן הצד משום
גזירה שמא יתן להם דרך
עקלתון והשתא לאו בדינא
קאמיא לירי: הרחוק לזה.
ולאו זכות היא לו וקרובה
לזה ומשום הכי לא מצי
למעבר דינא לפנשיה
ומש"ה מה שנתן נתן (א) ולא
מצי למיחדר בה: ולמאן
לזה שקולו דינא ויהבו לי
דינא. ואמאי מה שנתן נתן:
הא מני. מתי: ר' אליעזר
היא. דאמר מה שבררו
ברירו ומשום הכי הואיל
שברירו דרך זה לא מצי
למימר לזהו הכי לי דירי:
ומקשי' ואליבא דר' אליעזר
דאמר מה שברירו וכו'
רבים גולגלין ניהו. דליגול
ליה את שילו בכרי: אמר רב
גידל. לא גולגלין ניהו
אליבא דר' אליעזר דמשום
הכי שילא לא הגיעו כגון
שאברה להן דרך באותה
שדה. שיוצתין קו שיש להן
דרך זה ואין יוצתין באיזה
מקום בשרה משום הכי נתן
בשרה מן הצד שלא ידרסום
בשרה ואסתול הכי הואיל
שברירו דרך זה מה שברירו
ברירו דהשתא לא גולגלין
ניהו ודיומ ומה ששכירו
דרכם יטלהו ושלו לא
הגיעו: אי הכי. ומתקנת לה
הכי בר' אליעזר אמאי אמר
רב הונא אין הלכה בר'
אליעזר הא לא גולגלין ניהו
ובדין הוא דמה שברירו
ברירו: ומשני מאן דמתני
הא. דרב ברונה לא מתני הא
דר' אליעזר. הוא סביר לי
דמשום הכי מה שברירו
ברירו כגון שאברה להן דרך
לרבים והא דקאמר רב
ברונה אין הלכה בר'
אליעזר הכי ס"ל לרב ברונה
דר' אליעזר דאמר מה
שברירו ברירו בתום אפי' **שילא אברה להן דרך דאי**
היה שמועיל ליה לרב ברונה
דר' אליעזר סבר מה שברירו
שאברה להן דרך בתוך
שדהו לא היה אמר אין
הלכה בר' אליעזר: ומקשי'
וטעמא מאי. כלומר הואיל
דס"ל לרב ברונה להכי
שברירו להן דרכים דבר מה
שברירו ברירו (ט) כגון
שאברה להן דרך באותה
שדה אמאי מה שנתן נתן
ושלו לא הגיעו. והוא הדין
נמי שאיל תלמודא אליבא
דרב גידל דמתוך למתני
אליבא דר' אליעזר מה טעם
מה שנתן נתן ושלו לא
הגיעו. ומשני משום דרב
יהודה וכו' והואיל
שהחזיקו באותו דרך בשרה
אסור לקלקלו ואותו שנתן
נתן משום שברירו הן:
ואליבא דר' אליעזר
דמתריצא מתני' אליבא
רבים במאי קנו לה. להאי
דרך שנתן זה והאל לא
החזיקו בה: קנה מקום
הילוכו. בלא שטר וכפי
וחוקה ובלא פריצת וגזירת
[דר] ונעילת [הפתח]. דברי
ר' אליעזר. והכאי אין
הילוך מועיל כלום. עד
שפרץ וגדר ונעל כל שהוא:
כדי שתהא נוחה ליכבש.
לפני יהושע: כי אתא לקמיה
רבנן. המוכר והלוקח
שביל לחבירו: אמר להו
ולא אמרו. וליקון ליה הכי:
אלא משום דלא מסיימי מחיצתא. של שביל שאין שם גדר מיכן ומיכן. וכי שיהא ריח לשת"י עגלות שפוגעות זו בזו:

בגון שאברה להן דרך באותה שדה. פירש רבינו שמואל וכו' מתני'
שמדעתו נתן להם וזמר הכי דקאמר לרבה בר רב הונא
דאמר אין הלכה טעמא מאי פירש דפשיטא דלא מוקי מתני' אליבא
דכ"י אליעזר ודלא כהלכתא וכמאן מוקי לה וקשה לר"י דכ"י המניח
(ב"ק דף ק. כה.) לא מיימי מילתיה דרב
גידל ולא מילתיה דרבה בר רב
הונא ומפרש טעמא דמתני' דהלא
משום רב יהודה משמע דלכ"ע
הוי טעמא דמתניתין הכי ועוד
קשה לרשב"א דאי ניחא ליה אליבא
דרב גידל טעמא דמתניתין משום
דמניא מתני' לאצדה לרבה בר רב
הונא נמי לא תיבעי דמודה הוא
באצדה דמה שצירכו צירכו ומה
שפי' דמתני' הויא כל שכן אין נראה
דמתניתין יש להן ממה נפשך דרך
שלא כדון אכל באצדה ממה נפשך
אית להו דרכא גזיה מדע דפרין אי
הכי אמאי אמר רבה בר רב הונא
כר"א אלמא דבאצדה פשיטא ליה
דיש להן דרך ולעיל פריך אמתניתין
ולמאן להו שקולו דינא והוה דידי
וגראה לר"י דמשקילא מסיק דמתני'
כרבי אליעזר ולבסוף כי משני
כשאצדה לא אמאי מתני' כר' אליעזר
וכן יש בהנזקין (גיטין דף נא. וס)
בשמעמא דשני כסין קשורין מלאת
לי ולא גרס לקמן ולרבה בר רב
הונא דאמר אין הלכה כו' דלכ"ע
ר"יך לפרושי טעמא דמתני' דרבי
יהודה ועוד י"ל הא מני ר' אליעזר
דמתני' רבי אליעזר איירי כשאצדה
ומתני' דמניא לאצדה דמפרש
טעמא דמתני' דרבי אליעזר דפליגי אדר'
אליעזר באצדה ואמרי דאין מועיל
צירוס כלום הי' פליגי אמתניתין
דלא אמרי' מה שנתן נתן ולרבה בר
רב הונא דלאצדה לא פליגי רבנן
אמאי ממתניתין ל"ה ולבסוף עני
טעמא מאי כו' מ"ט דמניא מתני'
לאצדה ומשום דאמר ר"א באצדה
דמה שצירכו צירכו ניימא הכי נמי
במתני' ומסיק משום דרב יהודה:
ורבי אליעזר רבים במאי קני צ"ה.
דצירכו להן דרך משמע
בלא שום מיקון בצריכה צעלמא:

רב אשי אמר כל מן הצד דרך עקלתון
היא קרובה לזה ורחוקה לזה ולימא
שקלו דינא והבו לי דידי הא מני רבי אליעזר
היא דתניא ר' יהודה אומר משום רבי אליעזר
רבים שבררו דרך לעצמם מה שבררו בררו
לרבי אליעזר רבים גולגלין ניהו רב
גידל אמר רב כגון שאברה להן דרך באותה
שדה אי הכי אמאי אמר רבה בר רב
הונא אמר רב אין הלכה כר"א מאן דמתני
הא לא מתני הא וטעמא מאי משום דרב
יהודה (ט) דאמר רב יהודה מצר שהחזיקו בו
רבים אסור לקלקלו ור' אליעזר רבים במאי
קנו ליה בהילוכא דתניא הלך בה לארכה
ולרחבה קנה מקום הילוכו דברי ר' אליעזר
וחכמים אומרים אין הילוך מועיל כלום עד
שיחזיק אמר ר' אלעזר מ"ט דר' אליעזר
דכתיב יקום התהליך בארץ לארכה ולרחבה
כי לך אתננה ורבנן התם משום חביבותא
דאברהם הוא דקאמר ליה הכי כדי שיהא
נוח לכבוש לפני בניו א"ר יוסי בר' חנינא
ימודים חכמים לר"א בשביל של כרמים
הואיל ונעשה להילוך נקנה בהילוך כי אתו
לקמיה דרב יצחק בר אמי אמר להו יהבו
ליה כי היכי דדרי טונא דשבישתא והדר
יולא אמרן אלא דמסיימין מחיצתא אבל
לא מסיימין מחיצתא כי היכי דשקיל כרעא
ומנח כרעא: דרך היחיד ד' אמות: תנא
אחרים אומרים כדי שיעבור חמור במשאו
אמר רב הונא הלכה כאחרים (ותניא אידך)
דייני גולה (אומרים) שני גמדים ומחצה
ואמר רב הונא הלכה כדייני גולה והאמר
רב הונא הלכה כאחרים יאירי ואירי חד
שיעורא הוא: דרך הרבים שש עשרה
אמה: תנו רבנן דרך היחיד ארבע
אמות ידרך מעיר לעיר שמונה אמות
דרך
בשבילי של כרמים. נראה דדוקא בשביל של כרמים שאינו
עשוי כלא אלא להילוך אכל שאר דרך עשוי קנת להשתמש
בו לזוך אחר: ור"א אמרן א"א אי ר"א מסיימי מחיצתא אבל מסיימי
בו. ולא שיהו מחילות גבוהות דל"כ היכי דרי טונא אלא מחילות
נמוכות טפח או טפחיים להיכר השביל הלכך כשמכר לו השביל
בשדה לא יתן לו אלא כמו שהוא עשוי אפי' לא יתן לו אלא כדשקיל
כרעא ומנח כרעא וזה דחקו לרבינו שמואל שאינה נראית לו
גירסא זו לפי שיהיה סבור דהנך מחילות גבוהות הרבה:
והכיוון
דהוה להו פירושין ולא כגולגלין ולא יהיה רשות לשטן לקטרג ולא
פתחו פה (לגבול) מדת הדין: נקנה בהילוך. דרך הנחת המעשה קונוי אותו כדאמרינן בחזקת הבתים (לעיל דף נג.): הציע מלעות כנכסי
הגר קנה: כי אסו לקמיה דרבי יצחק. לדון על עסק אדם שמתנה לחבירו למכור שביל של כרמים. ור"ח פירש דמני שאצדה
לו דרך שדה מיימי: סבו ליה. שביל רחב כי היכי דדרי טונא דזמורות על כתפו והדר אילך ואילך ולא יגעו האומרות במחילות
השביל: ולא אמרן אלא דמסיימי מחיסא. שיש שם לשביל גדר מזה וגדר מזה או ר"יך להרמיז את הדרך ולמשוך תכלים
לאחריהם כדי שלא יזיקוהו הכתלים להפיל המשו מעל כתפו: אבל לא מסיימי מחיסא. לא יתן לו אלא מדרך קפ רגליו וזרוע
המוכר או יטע כרם מיכן ומיכן דאין כאן דבר המזיק לו כשיטעונו משוי על כתפו. ואית דגרס ולא אמרן אלא דלא מסיימי מחילות
הלכך י"ל שמכר לו כל זכרו אבל היכא דמסיימי מחיסא הדבר ידוע שלא מכר לו אלא שזהו זה כמות שהוא ולא ניראה דאם שבייל סתם
זפין ליה למת לא יתן לו כל זכרו: כרעא. רגל: כדי שיעבור חמור כו'. שני גמדין ומחצה יהו כדלקמן: הי' גולה אלא ויהיני
שמואל קורנא כפ"ק דמנהדרין (דף פ. ע"ג) והלכך לא גרסינן תנא דאמוראי ניהו. אי נמי דייני גולה שונים כרייתא אב"י צית כור (לקמן
דף ק: ג) גרסינן נמי הכי: גמדין. אמות קטנות מפרקו) עד אכזעוטי. ויש אומרים אמות שלימות דקרא כתיב גמד ארכה (שופטים א): חד
שיעורא הוא. ובשניהם אמר רב הונא הלכה לאשמעוניה דחד שיעורא הוא: דרך היחיד. לילך אדם אחד לשדה שלו: דרך מעיר לעיר. שהדרך
מיוחדת לשתי עיירות הללו ואין אנשי עיירות אחרות נכנסין לשם: שמונה אמות. שאם יפגעו שתי עגלות זו בזו שלא יתעכזו זו בזו:

(א) הוה ליה כי היכי דדרי טונא דשבישתא והדר. כלומר למהלך בשביל של כרמים יתנו לו כשיעור שיכול אדם לילך בו עם ששאו של זמורות ויכול לחזור בשביל של כרמים בריוח דקנהו בחליכתו: ולא אמרו. וליקון ליה הכי: אלא משום דלא מסיימי מחיצתא. של שביל שאין שם גדר מיכן ומיכן. וכי שיהא ריח לשת"י עגלות שפוגעות זו בזו: ומחצה: דרך מעיר לעיר שמונה אמות. כדי שיהא ריח לשת"י עגלות שפוגעות זו בזו: